શ્રીવિષ્ણુસહસ્રનામ સ્તોત્ર (ગુજરાતી.)

॥ અથ શ્રી વિષ્ણુ સહસ્રનામ પ્રારભ્યતે ॥

યસ્ય સ્મરણમાત્રેણ જન્મસંસારબંધનાત્ ।
વિમુચ્યતે નમસ્તસ્મૈ વિષ્ણવે પ્રભવિષ્ણવે ॥ ૧ ॥

વૈશંપાયન ઉવાચ—

શ્રુત્વા ધર્માનશેષેણ પાવનાનિ ચ સર્વશઃ ।
યુધિષ્ઠિરઃ શાંતનવં પુનરેવાભ્યભાષત ॥ ૨ ॥

યુધિષ્ઠિર ઉવાચ—

કિમેકં દૈવતં લોકે કિં વાપ્યેકં પરાયણમ્ ।
સ્તુવંતઃ કં કમર્ચંતઃ પ્રાપ્નુયુર્માનવાઃ શુભમ્ ॥ ૩ ॥
કો ધર્મઃ સર્વધર્માણાં ભવતઃ પરમો મતઃ ।
કિં જપન્મુચ્યતે જંતુર્જન્મસંસારબંધનાત્ ॥ ૪ ॥
જગત્પ્રભું દેવદેવમનંતં પુરુષોત્તમમ્ ।
સ્તુવન્નામસહસ્રેણ પુરુષઃ સતતોત્થિતઃ ॥ ૫ ॥
તમેવ ચાર્ચયન્નિત્યં ભક્ત્યા પુરુષમવ્યયમ્ ।
ધ્યાયન્ સ્તુવન્નમસ્યંશ્ચ યજમાનસ્તમેવ ચ ॥ ૬ ॥
અનાદિનિધનં વિષ્ણું સર્વલોકમહેશ્વરમ્ ।
લોકાધ્યક્ષં સ્તુવન્નિત્યં સર્વદુઃખાતિગો ભવેત્ ॥ ૭ ॥

બ્રહ્મણ્યં સર્વધર્મજ્ઞં લોકાનાં કીર્તિવર્ધનમ્ ।
લોકનાથં મહદ્ભૂતં સર્વભૂતભવોદ્ભવમ્ ॥ ૮ ॥

એષ મે સર્વ ધર્માણાં ધર્મોઽધિકતમો મતઃ ।
યદ્ભક્ત્યા પુંડરીકાક્ષં સ્તવૈરર્ચેન્નરઃ સદા ॥ ૯ ॥

પરમં યો મહત્તેજઃ પરમં યો મહત્તપઃ ।
પરમં યો મહદ્બ્રહ્મ પરમં યઃ પરાયણમ્ ॥ ૧૦ ॥

પવિત્રાણાં પવિત્રં યો મંગલાનાં ચ મંગલમ્ ।
દૈવતં દેવતાનાં ચ ભૂતાનાં યોઽવ્યયઃ પિતા ॥ ૧૧ ॥

યતઃ સર્વાણિ ભૂતાનિ ભવંત્યાદિયુગાગમે ।
યસ્મિંશ્ચ પ્રલયં યાંતિ પુનરેવ યુગક્ષયે ॥ ૧૨ ॥

તસ્ય લોકપ્રધાન્યસ્ય જગન્નાથસ્ય ભૂપતે ।
વિષ્ણોર્નામસહસ્રં મે શ્રૃણુ પાપભયાપહમ્ ॥ ૧૩ ॥

યાનિ નામાનિ ગૌણાનિ વિખ્યાતાનિ મહાત્મનઃ ।
ઋષિભિઃ પરિગીતાનિ તાનિ વક્ષ્યામિ ભૂતયે ॥ ૧૪ ॥

ૐ વિશ્વં વિષ્ણુર્વષટ્કારો ભૂતભવ્યભવત્પ્રભુઃ ।
ભૂતકૃદ્ભૂતભૃદ્ભાવો ભૂતાત્મા ભૂતભાવનઃ ॥ ૧૫ ॥

પૂતાત્મા પરમાત્મા ચ મુક્તાનાં પરમા ગતિઃ ।
અવ્યયઃ પુરૂષઃ સાક્ષી ક્ષેત્રજ્ઞોઽક્ષર એવ ચ ॥ ૧૬ ॥

યોગો યોગવિદાં નેતા પ્રધાનપુરુષેશ્વરઃ ।
નારસિંહવપુઃશ્રીમાન્ કેશવઃ પુરુષોત્તમઃ ॥ ૧૭ ॥

સર્વઃ શર્વઃ શિવઃ સ્થાણુર્ભૂતાદિર્નિધિરવ્યયઃ ।
સંભવો ભાવનો ભર્તા પ્રભવઃ પ્રભુરીશ્વરઃ ॥ ૧૮ ॥

સ્વયંભૂઃ શંભુરાદિત્યઃ પુષ્કરાક્ષો મહાસ્વનઃ ।
અનાદિનિધનો ધાતા વિધાતા ધાતુરુત્તમઃ ॥ ૧૯ ॥

અપ્રમેયો હૃષીકેશઃ પદ્મનાભોઽમરપ્રભુઃ ।
વિશ્વકર્મા મનુસ્ત્વષ્ટા સ્થવિષ્ઠઃ સ્થવિરો ધ્રુવઃ ॥ ૨૦ ॥

અગ્રાહ્યઃ શાશ્વતઃ કૃષ્ણો લોહિતાક્ષઃ પ્રતર્દનઃ ।
પ્રભૂતસ્ત્રિકકુબ્ધામ પવિત્રં મંગલં પરમ્ ॥ ૨૧ ॥

ઇશાનઃ પ્રાણદઃ પ્રાણો જ્યેષ્ઠઃ શ્રેષ્ઠઃ પ્રજાપતિઃ ।
હિરણ્યગર્ભો ભૂગર્ભો માધવો મધુસૂદનઃ ॥ ૨૨ ॥

ઇશ્વરો વિક્રમી ધન્વી મેધાવી વિક્રમઃ ક્રમઃ ।
અનુત્તમો દુરાધર્ષઃ કૃતજ્ઞઃ કૃતિરાત્મવાન્ ॥ ૨૩ ॥

સુરેશઃ શરણં શર્મ વિશ્વરેતાઃ પ્રજાભવઃ ।
અહઃ સંવત્સરો વ્યાલઃ પ્રત્યયઃ સર્વદર્શનઃ ॥ ૨૪ ॥

અજઃ સર્વેશ્વરઃ સિદ્ધઃ સિદ્ધિઃ સર્વાદિરચ્યુતઃ ।
વૃષાકપિરમેયાત્મા સર્વયોગવિનિઃસૃતઃ ॥ ૨૫ ॥

વસુર્વસુમનાઃ સત્યઃ સમાત્માસંમિતઃ સમઃ ।
અમોઘઃ પુંડરીકાક્ષો વૃષકર્મા વૃષાકૃતિઃ ॥ ૨૬ ॥

રૂદ્રો બહુશિરા બભ્રુર્વિશ્વયોનિઃ શુચિશ્રવાઃ ।
અમૃતઃ શાશ્વતઃ સ્થાણુર્વરારોહો મહાતપાઃ ॥ ૨૭ ॥

સર્વગઃ સર્વવિદ્ભાનુર્વિષ્વક્સેનો જનાર્દનઃ ।
વેદો વેદવિદવ્યંગો વેદાંગો વેદવિત્કવિઃ ॥ ૨૮ ॥

લોકાધ્યક્ષઃ સુરાધ્યક્ષો ધર્માધ્યક્ષઃ કૃતાકૃતઃ ।
ચતુરાત્મા ચતુર્વ્યૂહશ્ચતુર્દંષ્ટ્રશ્ચતુર્ભુજઃ ॥ ૨૯ ॥

ભ્રાજિષ્ણુર્ભોજનં ભોક્તા સહિષ્ણુર્જગદાદિજઃ ।
અનઘો વિજયો જેતા વિશ્વયોનિઃ પુનર્વસુઃ ॥ ૩૦ ॥

ઉપેંદ્રો વામનઃ પ્રાંશુરમોઘઃ શુચિરુર્જિતઃ ।
અતીંદ્રઃ સંગ્રહઃ સર્ગો ધૃતાત્મા નિયમો યમઃ ॥ ૩૧ ॥

વેદ્યો વૈદ્યઃ સદાયોગી વીરહા માધવો મધુઃ ।
અતીંદ્રિયો મહામાયો મહોત્સાહો મહાબલઃ ॥ ૩૨ ॥

મહાબુદ્ધિર્મહાવીર્યો મહાશક્તિર્મહાદ્યુતિઃ ।
અનિર્દેશ્યવપુઃ શ્રીમાનમેયાત્મા મહાદ્રિધૃક્ ॥ ૩૩ ॥

મહેષ્વાસો મહીભર્તા શ્રીનિવાસઃ સતાંગતિઃ ।
અનિરૂદ્ધઃ સુરાનંદો ગોવિંદો ગોવિદાંપતિઃ ॥ ૩૪ ॥

મરીચિર્દમનો હંસઃ સુપર્ણો ભુજગોત્તમઃ ।
હિરણ્યનાભઃ સુતપાઃ પદ્મનાભઃ પ્રજાપતિઃ ॥ ૩૫ ॥

અમૃત્યુઃ સર્વદૃક્ સિંહઃ સંધાતા સંધિમાન્ સ્થિરઃ ।
અજો દુર્મર્ષણઃ શાસ્તા વિશ્રુતાત્મા સુરારિહા ॥ ૩૬ ॥

ગુરુર્ગુરુતમો ધામ સત્યઃ સત્યપરાક્રમઃ ।
નિમિષોઽનિમિષઃ સ્રગ્વી વાચસ્પતિરુદારધીઃ ॥ ૩૭ ॥

અગ્રણીર્ગ્રામણીઃ શ્રીમાન્ ન્યાયો નેતા સમીરણઃ ।
સહસ્રમૂર્ધા વિશ્વાત્મા સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ ॥ ૩૮ ॥

આવર્તનો નિવૃત્તાત્મા સંવૃત્તઃ સંપ્રમર્દનઃ ।
અહઃ સંવર્તકો વહ્નિરનિલો ધરણીધરઃ ॥ ૩૯ ॥

સુપ્રસાદઃ પ્રસન્નાત્મા વિશ્વધૃગ્વિશ્વભુગ્વિભુઃ ।
સત્કર્તા સત્કૃતઃ સાધુર્જહ્નુર્નારાયણો નરઃ ॥ ૪૦ ॥

અસંખ્યેયોઽપ્રમેયાત્મા વિશિષ્ટઃ શિષ્ટકૃચ્છુચિઃ ।
સિદ્ધાર્થઃ સિદ્ધસંકલ્પઃ સિદ્ધિદઃ સિદ્ધિસાધનઃ ॥ ૪૧ ॥

વૃષાહી વૃષભો વિષ્ણુર્વૃષપર્વા વૃષોદરઃ ।
વર્ધનો વર્ધમાનશ્ચ વિવિક્તઃ શ્રુતિસાગરઃ ॥ ૪૨ ॥

સુભુજો દુર્ધરો વાગ્મી મહેંદ્રો વસુદો વસુઃ ।
નૈકરૂપો બૃહદ્રૂપઃ શિપિવિષ્ટઃ પ્રકાશનઃ ॥ ૪૩ ॥

ઓજસ્તેજોદ્યુતિધરઃ પ્રકાશાત્મા પ્રતાપનઃ ।
ઋદ્ધઃ સ્પષ્ટાક્ષરો મંત્રશ્ચંદ્રાંશુર્ભાસ્કરદ્યુતિઃ ॥ ૪૪ ॥

અમૃતાંશૂદ્ભવો ભાનુઃ શશબિંદુઃ સુરેશ્વરઃ ।
ઔષધં જગતઃ સેતુઃ સત્યધર્મપરાક્રમઃ ॥ ૪૫ ॥

ભૂતભવ્યભવન્નાથઃ પવનઃ પાવનોઽનલઃ ।
કામહા કામકૃત્કાંતઃ કામઃ કામપ્રદઃ પ્રભુઃ ॥ ૪૬ ॥

યુગાદિકૃદ્યુગાવર્તો નૈકમાયો મહાશનઃ ।
અદૃશ્યોઽવ્યક્તરૂપશ્ચ સહસ્રજિદનંતજિત્ ॥ ૪૭ ॥

ઇષ્ટો વિશિષ્ટઃ શિષ્ટેષ્ટઃ શિખંડી નહુષો વૃષઃ ।
ક્રોધહા ક્રોધકૃત્કર્તા વિશ્વબાહુર્મહીધરઃ ॥ ૪૮ ॥

અચ્યુતઃ પ્રથિતઃ પ્રાણઃ પ્રાણદો વાસવાનુજઃ ।
અપાંનિધિરધિષ્ઠાનમપ્રમત્તઃ પ્રતિષ્ઠિતઃ ॥ ૪૯ ॥

સ્કંદઃ સ્કંદધરો ધુર્યો વરદો વાયુવાહનઃ ।
વાસુદેવો બૃહદ્ભાનુરાદિદેવઃ પુરંદરઃ ॥ ૫૦ ॥

અશોકસ્તારણસ્તારઃ શૂરઃ શૌરિર્જનેશ્વરઃ ।
અનુકૂલઃ શતાવર્તઃ પદ્મી પદ્મનિભેક્ષણઃ ॥ ૫૧ ॥

પદ્મનાભોઽરવિંદાક્ષઃ પદ્મગર્ભઃ શરીરભૃત્ ।
મહર્દ્ધિરૃદ્ધો વૃદ્ધાત્મા મહાક્ષો ગરુડધ્વજઃ ॥ ૫૨ ॥

અતુલઃ શરભો ભીમઃ સમયજ્ઞો હવિર્હરિ ।
સર્વલક્ષણલક્ષણ્યો લક્ષ્મીવાન્ સમિતિંજયઃ ॥ ૫૩ ॥

વિક્ષરો રોહિતો માર્ગો હેતુર્દામોદરઃ સહઃ ।
મહીધરો મહાભાગો વેગવાનમિતાશનઃ ॥ ૫૪ ॥

ઉદ્ભવઃ ક્ષોભણો દેવઃ શ્રીગર્ભઃ પરમેશ્વરઃ ।
કરણં કારણં કર્તા વિકર્તા ગહનો ગુહઃ ॥ ૫૫ ॥

વ્યવસાયો વ્યવસ્થાનઃ સંસ્થાનઃ સ્થાનદો ધ્રુવઃ ।
પરર્ધિઃ પરમઃ સ્પષ્ટસ્તુષ્ટઃ પુષ્ટઃ શુભેક્ષણઃ ॥ ૫૬ ॥

રામો વિરામો વિરજો માર્ગો નેયો નયોઽનયઃ ।
વીરઃ શક્તિમતાં શ્રેષ્ઠો ધર્મો ધર્મવિદુત્તમઃ ॥ ૫૭ ॥

વૈકુંઠઃ પુરૂષઃ પ્રાણઃ પ્રાણદઃ પ્રણવઃ પૃથુઃ ।
હિરણ્યગર્ભઃ શત્રુઘ્નો વ્યાપ્તો વાયુરધોક્ષજઃ ॥ ૫૮ ॥

ઋતુઃ સુદર્શનઃ કાલઃ પરમેષ્ઠી પરિગ્રહઃ ।
ઉગ્રઃ સંવત્સરો દક્ષો વિશ્રામો વિશ્વદક્ષિણઃ ॥ ૫૯ ॥

વિસ્તારઃ સ્થાવરઃ સ્થાણુઃ પ્રમાણં બીજમવ્યયમ્ ।
અર્થોઽનર્થો મહાકોશો મહાભોગો મહાધનઃ ॥ ૬૦ ॥

અનિર્વિણ્ણઃ સ્થવિષ્ઠોઽભૂર્ધર્મયૂપો મહામખઃ ।
નક્ષત્રનેમિર્નક્ષત્રી ક્ષમઃ ક્ષામઃ સમીહનઃ ॥ ૬૧ ॥

યજ્ઞ ઇજ્યો મહેજ્યશ્ચ ક્રતુઃ સત્રં સતાંગતિઃ ।
સર્વદર્શી વિમુક્તાત્મા સર્વજ્ઞો જ્ઞાનમુત્તમમ્ ॥ ૬૨ ॥

સુવ્રતઃ સુમુખઃ સૂક્ષ્મઃ સુઘોષઃ સુખદઃ સુહૃદ્ ।
મનોહરો જિતક્રોધો વીરબાહુર્વિદારણઃ ॥ ૬૩ ॥

સ્વાપનઃ સ્વવશો વ્યાપી નૈકાત્મા નૈકકર્મકૃત્ ।
વત્સરો વત્સલો વત્સી રત્નગર્ભો ધનેશ્વરઃ ॥ ૬૪ ॥

ધર્મગુબ્ધર્મકૃદ્ધર્મી સદસત્ક્ષરમક્ષરમ્ ।
અવિજ્ઞાતા સહસ્રાંશુર્વિધાતા કૃતલક્ષણઃ ॥ ૬૫ ॥

ગભસ્તિનેમિઃ સત્વસ્થઃ સિંહો ભૂતમહેશ્વરઃ ।
આદિદેવો મહાદેવો દેવેશો દેવભૃદ્ગુરૂઃ ॥ ૬૬ ॥

ઉત્તરો ગોપતિર્ગોપ્તા જ્ઞાનગમ્યઃ પુરાતનઃ ।
શરીરભૂતભૃદ્ભોક્તા કપીંદ્રો ભૂરિદક્ષિણઃ ॥ ૬૭ ॥

સોમપોઽમૃતપઃ સોમઃ પુરુજિત્પુરુસત્તમઃ ।
વિનયો જયઃ સત્યસંધો દાશાર્હઃ સાત્વતાંપતિઃ ॥ ૬૮ ॥

જીવો વિનયિતા સાક્ષી મુકુંદોઽમિતવિક્રમઃ ।
અંભોનિધિરનંતાત્મા મહોદધિશયોંતકઃ ॥ ૬૯ ॥

અજો મહાર્હઃ સ્વાભાવ્યો જિતામિત્રઃ પ્રમોદનઃ ।
આનંદો નંદનો નંદઃ સત્યધર્મા ત્રિવિક્રમઃ ॥ ૭૦ ॥

મહર્ષિઃ કપિલાચાર્યઃ કૃતજ્ઞો મેદિનીપતિઃ ।
ત્રિપદસ્ત્રિદશાધ્યક્ષો મહાશૃંગઃ કૃતાંતકૃત્ ॥ ૭૧ ॥

મહાવરાહો ગોવિંદઃ સુષેણઃ કનકાંગદી ।
ગુહ્યો ગભીરો ગહનો ગુપ્તશ્ચક્રગદાધરઃ ॥ ૭૨ ॥

વેધાઃ સ્વાંગોઽજિતઃ કૃષ્ણો દૃઢઃ સંકર્ષણોઽચ્યુતઃ ।
વરૂણો વારૂણો વૃક્ષઃ પુષ્કરાક્ષો મહામનાઃ ॥ ૭૩ ॥

ભગવાન્ ભગહા નંદી વનમાલી હલાયુધઃ ।
આદિત્યો જ્યોતિરાદિત્યઃ સહિષ્ણુર્ગતિસત્તમઃ ॥ ૭૪ ॥

સુધન્વા ખંડપરશુર્દારૂણો દ્રવિણપ્રદઃ ।
દિવસ્પૃક્ સર્વદૃગ્વ્યાસો વાચસ્પતિરયોનિજઃ ॥ ૭૫ ॥

ત્રિસામા સામગઃ સામ નિર્વાણં ભેષજં ભિષક્ ।
સન્યાસકૃચ્છમઃ શાંતો નિષ્ઠાશાંતિઃ પરાયણમઃ ॥ ૭૬ ॥

શુભાંગઃ શાતિદઃ સ્રષ્ટા કુમુદઃ કુવલેશયઃ ।
ગોહિતો ગોપતિર્ગોપ્તા વૃષભાક્ષો વૃષપ્રિયઃ ॥ ૭૭ ॥

અનિવર્તી નિવૃત્તાત્મા સંક્ષેપ્તા ક્ષેમકૃચ્છિવઃ ।
શ્રીવત્સવક્ષાઃ શ્રીવાસઃ શ્રીપતિઃ શ્રીમતાંવરઃ ॥ ૭૮ ॥

શ્રીદઃ શ્રીશઃ શ્રીનિવાસઃ શ્રીનિધિઃ શ્રીવિભાવનઃ ।
શ્રીધરઃ શ્રીકરઃ શ્રેયઃ શ્રીમાઁલ્લોકત્રયાશ્રયઃ ॥ ૭૯ ॥

સ્વક્ષઃ સ્વંગઃ શતાનંદો નંદિર્જ્યોતિર્ગણેશ્વરઃ ।
વિજિતાત્મા વિધેયાત્મા સત્કીર્તિશ્છિન્નસંશયઃ ॥ ૮૦ ॥

ઉદીર્ણઃ સર્વતશ્ચક્ષુરનીશઃ શાશ્વત સ્થિરઃ ।
ભૂશયો ભૂષણો ભૂતિર્વિશોકઃ શોકનાશનઃ ॥ ૮૧ ॥

અર્ચિષ્માનર્ચિતઃ કુંભોવિશુદ્ધાત્મા વિશોધનઃ ।
અનિરૂદ્ધો પ્રતિરથઃ પ્રદ્યુમ્નોઽમિતવિક્રમઃ ॥ ૮૨ ॥

કાલનેમિનિહા વીરઃ શૌરિઃ શૂરજનેશ્વરઃ ।
ત્રિલોકાત્મા ત્રિલોકેશઃ કેશવઃ કેશિહા હરિઃ ॥ ૮૩ ॥

કામદેવઃ કામપાલઃ કામી કાંતઃ કૃતાગમઃ ।
અનિર્દેશ્યવપુર્વિષ્ણુર્વીરોઽનંતો ધનંજયઃ ॥ ૮૪ ॥

બ્રહ્મણ્યો બ્રહ્મકૃદ્બ્રહ્મા બ્રહ્મ બ્રહ્મવિવર્ધનઃ ।
બ્રહ્મવિદ્બ્રાહ્મણો બ્રહ્મી બ્રહ્મજ્ઞો બ્રાહ્મણપ્રિયઃ ॥ ૮૫ ॥

મહાક્રમો મહાકર્મા મહાતેજા મહોરગઃ ।
મહાક્રતુર્મહાયજ્વા મહાયજ્ઞો મહાહવિઃ ॥ ૮૬ ॥

સ્તવ્યઃ સ્તવપ્રિયઃ સ્તોત્રં સ્તુતિઃ સ્તોતા રણપ્રિયઃ ।
પૂર્ણઃ પૂરયિતા પુણ્યઃ પુણ્યકીર્તિરનામયઃ ॥ ૮૭ ॥

મનોજવસ્તીર્થકરો વસુરેતા વસુપ્રદઃ ।
વસુપ્રદો વાસુદેવો વસુર્વસુમના હવિઃ ॥ ૮૮ ॥

સદ્‌ગતિઃ સત્કૃતિઃ સત્તા સદ્‌ભૂતિઃ સત્પરાયણઃ ।
શૂરસેનો યદુશ્રેષ્ઠઃ સન્નિવાસઃ સુયામુનઃ ॥ ૮૯ ॥

ભૂતાવાસો વાસુદેવઃ સર્વાસુનિલયોઽનલઃ ।
દર્પહા દર્પદો દૃપ્તો દુર્ધરોઽથાપરાજિતઃ ॥ ૯૦ ॥

વિશ્વમૂર્તિર્મહામૂર્તિર્દીપ્તમૂર્તિરમૂર્તિમાન્‌ ।
અનેકમૂર્તિરવ્યક્તઃ શતમૂર્તિઃ શતાનનઃ ॥ ૯૧ ॥

એકોઽનેકઃ સવઃ કઃ કિં યત્તત્પદમનુત્તમમ્‌ ।
લોકબંધુર્લોકનાથો માધવો ભક્તવત્સલઃ ॥ ૯૨ ॥

સુવર્ણવર્ણો હેમાંગો વરાંગશ્ચંદનાંગદી ।
વીરહા વિષમઃ શૂન્યો ધૃતાશીરચલશ્ચલઃ ॥ ૯૩ ॥

અમાની માનદો માન્યો લોકસ્વામી ત્રિલોકધૃક્‌ ।
સુમેધા મેધજો ધન્યઃ સત્યમેધા ધરાધરઃ ॥ ૯૪ ॥

તેજોવૃષો દ્યુતિધરઃ સર્વશસ્ત્રભૃતાંવરઃ ।
પ્રગ્રહો નિગ્રહો વ્યગ્રો નૈકશૃંગો ગદાગ્રજઃ ॥ ૯૫ ॥

ચતુર્મૂર્તિશ્ચતુર્બાહુશ્ચતુર્વ્યૂહશ્ચતુર્ગતિઃ ।
ચતુરાત્મા ચતુર્ભાવશ્ચતુર્વેદવિદેકપાત્‌ ॥ ૯૬ ॥

સમાવર્તોનિવૃત્તાત્મા દુર્જયો દુરતિક્રમઃ ।
દુર્લભો દુર્ગમો દુર્ગો દુરાવાસો દુરારિહા ॥ ૯૭ ॥

શુભાંગો લોકસારંગઃ સુતંતુસ્તંતુવર્ધનઃ ।
ઇંદ્રકર્મા મહાકર્મા કૃતકર્મા કૃતાગમઃ ॥ ૯૮ ॥

ઉદ્‌ભવઃ સુંદરઃ સુંદો રત્નનાભઃ સુલોચનઃ ।
અર્કો વાજસનઃ શૃંગી જયંતઃ સર્વવિજ્જયી ॥ ૯૯ ॥

સુવર્ણબિંદુરક્ષોભ્યઃ સર્વવાગીશ્વરેશ્વરઃ ।
મહાહ્રદો મહાગર્તો મહાભૂતો મહાનિધિઃ ॥ ૧૦૦ ॥

કુમુદઃ કુંદરઃ કુંદઃ પર્જન્યઃ પાવનોઽનિલઃ ।
અમૃતાંશોઽમૃતવપુઃ સર્વજ્ઞઃ સર્વતોમુખઃ ॥ ૧૦૧ ॥

સુલભઃ સુવ્રતઃ સિદ્ધઃ શત્રુજિચ્છત્રુતાપનઃ ।
ન્યગ્રોધોદુંબરોઽશ્વત્થશ્ચાણૂરાંધ્રનિષૂદનઃ ॥ ૧૦૨ ॥

સહસ્રાર્ચિઃ સપ્તજિહ્વઃ સપ્તૈધાઃ સપ્તવાહનઃ ।
અમૂર્ત્તિરનઘોઽચિંત્યો ભયકૃદ્‌ભયનાશનઃ ॥ ૧૦૩ ॥

અણુર્બૃહત્કૃશઃ સ્થૂલો ગુણભૃન્નિર્ગુણો મહાન્ ।
અધૃતઃ સ્વધૃતઃ સ્વાસ્યઃ પ્રાગ્વંશો વંશવર્ધનઃ ॥ ૧૦૪ ॥

ભારભૃત્કથિતો યોગી યોગીશઃ સર્વકામદઃ ।
આશ્રમઃ શ્રમણઃ ક્ષામઃ સુપર્ણો વાયુવાહનઃ ॥ ૧૦૫ ॥

ધનુર્ધરો ધનુર્વેદો દંડો દમયિતા દમઃ ।
અપરાજિતઃ સર્વસહો નિયંતા નિયમો યમઃ ॥ ૧૦૬ ॥

સત્વવાન્ સાત્વિકઃ સત્યઃ સત્યધર્મપરાયણઃ ।
અભિપ્રાયઃ પ્રિયાર્હોઽર્હઃ પ્રિયકૃત્ પ્રીતિવર્ધનઃ ॥૧૦૭॥
વિહાયસગતિર્જ્યોતિઃ સુરૂચિર્હુતભુગ્વિભુઃ ।
રવિર્વિરોચનઃ સૂર્યઃ સવિતા રવિલોચનઃ ॥૧૦૮॥
અનંતો હુતભુગ્ ભોક્તા સુખદોનૈકજોઽગ્રજઃ ।
અનિર્વિણ્ણઃ સદામર્ષી લોકાધિષ્ઠાનમદ્ભુતઃ ॥૧૦૯॥
સનાત્સનાતનતમઃ કપિલઃ કપિરવ્યયઃ ।
સ્વસ્તિદઃ સ્વસ્તિકૃત્સ્વસ્તિ સ્વસ્તિભુક્ સ્વસ્તિદક્ષિણઃ॥૧૧૦॥
અરૌદ્રઃ કુંડલી ચક્રી વિક્રમ્યૂર્જિતશાસનઃ ।
શબ્દાતિગઃ શબ્દસહઃ શિશિરઃ શર્વરીકરઃ ॥ ૧૧૧ ॥
અક્રૂરઃ પેશલો દક્ષો દક્ષિણઃ ક્ષમિણાંવરઃ ।
વિદ્વત્તમો વીતભયઃ પુણ્યશ્રવણકીર્તનઃ ॥ ૧૧૨ ॥
ઉત્તારણો દુષ્કૃતિહા પુણ્યો દુઃસ્વપ્નનાશનઃ ।
વીરહા રક્ષણઃ સંતો જીવનઃ પર્યવસ્થિતઃ ॥ ૧૧૩ ॥
અનંતરૂપોઽનંતશ્રીર્જિતમન્યુર્ભયાપહઃ ।
ચતુરસ્રો ગભીરાત્મા વિદિશો વ્યાદિશો દિશઃ ॥ ૧૧૪ ॥
અનાદિર્ભૂર્ભુવોલક્ષ્મીઃ સુવીરો રૂચિરાંગદઃ ।
જનનો જનજન્માદિર્ભીમો ભીમપરાક્રમઃ ॥ ૧૧૫ ॥
આધારનિલયો ધાતા પુષ્પહાસઃ પ્રજાગરઃ ।
ઉર્ધ્વગઃ સત્પથાચારઃ પ્રાણદઃ પ્રણવઃ પણઃ ॥ ૧૧૬ ॥

પ્રમાણં પ્રાણનિલયઃ પ્રાણભૃત્પ્રાણજીવનઃ ।
તત્ત્વં તત્ત્વવિદેકાત્મા જન્મમૃત્યુજરાતિગઃ ॥ ૧૧૭ ॥
ભૂર્ભુવઃ સ્વસ્તરૂસ્તારઃ સવિતા પ્રપિતામહઃ ।
યજ્ઞો યજ્ઞપતિર્યજ્વા યજ્ઞાંગો યજ્ઞવાહનઃ ॥ ૧૧૮ ॥
યજ્ઞભૃદ્યજ્ઞકૃદ્યજ્ઞી યજ્ઞભુગ્યજ્ઞસાધનઃ ।
યજ્ઞાંતકૃદ્યજ્ઞગુહ્યમન્નમન્નાદ એવ ચ ॥ ૧૧૯ ॥
આત્મયોનિઃ સ્વયંજાતો વૈખાનઃ સામગાયનઃ ।
દેવકીનંદનઃ સ્રષ્ટા ક્ષિતીશઃ પાપનાશનઃ ॥ ૧૨૦ ॥
શંખભૃન્નંદકી ચક્રી શાર્ઙ્ગધન્વા ગદાધરઃ ।
રથાંગપાણિરક્ષોભ્યઃ સર્વપ્રહરણાયુધઃ ॥ ૧૨૧ ॥
ઇતીદં કીર્તનીયસ્ય કેશવસ્ય મહાત્મનઃ ।
નામ્નાં સહસ્રં દિવ્યાનામશેષેણ પ્રકીર્તિતમ્ ॥ ૧૨૨ ॥
ય ઇદં શૃણુયાન્નિત્યં યશ્ચાપિ પરિકીર્તયેત્ ।
નાશુભં પ્રાપ્નુયાત્કિંચિત્સોઽમુત્રેહ ચ માનવઃ ॥ ૧૨૩ ॥
વેદાંતગો બ્રાહ્મણઃ સ્યાત્ક્ષત્રિયો વિજયી ભવેત્ ।
વૈશ્યો ધનસમૃદ્ધઃ સ્યાચ્છૂદ્રઃ સુખમવાપ્નુયાત્ ॥ ૧૨૪ ॥
ધર્માર્થી પ્રાપ્નુયાદ્ધર્મમર્થાર્થી ચાર્થમાપ્નુયાત્ ।
કામાનવાપ્નુયાત્કામી પ્રજાર્થી પ્રાપ્નુયાત્પ્રજામ્ ॥ ૧૨૫ ॥
ભક્તિમાન્યઃ સદોત્થાય શુચિસ્તદ્ગતમાનસઃ ।
સહસ્રં વાસુદેવસ્ય નામ્નામેતત્પ્રકીર્તયેત્ ॥ ૧૨૬ ॥

યશઃ પ્રાપ્નોતિ વિપુલં જ્ઞાતિપ્રાધાન્યમેવ ચ ।
અચલાં શ્રિયમાપ્નોતિ શ્રેયઃ પ્રાપ્નોત્યનુત્તમમ્ ॥૧૨૭॥

ન ભયં ક્વચિદાપ્નોતિ વીર્યં તેજશ્ચ વિંદતિ ।
ભવત્યરોગો દ્યુતિમાન્બલરૂપગુણાન્વિતઃ ॥૧૨૮॥

રોગાર્તો મુચ્યતે રોગાદ્બદ્ધો મુચ્યેત બંધનાત્ ।
ભયાન્મુચ્યેત ભીતસ્તુ મુચ્યેતાપન્ન આપદઃ ॥૧૨૯॥

દુર્ગાણ્યતિતરત્યાશુ પુરૂષઃ પુરૂષોત્તમમ્ ।
સ્તુવન્નામસહસ્રેણ નિત્યં ભક્તિસમન્વિતઃ ॥૧૩૦॥

વાસુદેવાશ્રયો મર્ત્યો વાસુદેવપરાયણઃ ।
સર્વપાપવિશુદ્ધાત્મા યાતિ બ્રહ્મ સનાતનમ્ ॥૧૩૧॥

ન વાસુદેવભક્તાનામશુભં વિદ્યતે ક્વચિત્ ।
જન્મમૃત્યુજરાવ્યાધિભયં નૈવોપજાયતે ॥૧૩૨॥

ઇમં સ્તવમધીયાનઃ શ્રદ્ધાભક્તિસમન્વિતઃ ।
યુજ્યેતાત્મ સુખક્ષાંતિશ્રીધૃતિસ્મૃતિકીર્તિભિઃ ॥૧૩૩॥

ન ક્રોધો ન ચ માત્સર્યં ન લોભો નાશુભા મતિઃ ।
ભવંતિ કૃતપુણ્યાનાં ભક્તાનાં પુરૂષોત્તમે ॥૧૩૪॥

દ્યૌઃ સચંદ્રાર્કનક્ષત્રા ખં દિશો ભૂર્મહોદધિઃ ।
વાસુદેવસ્ય વીર્યેણ વિધૃતાનિ મહાત્મનઃ ॥૧૩૫॥

સસુરાસુરગંધર્વં સયક્ષોરગરાક્ષસમ્ ।
જગદ્વશે વર્તતેદં કૃષ્ણસ્ય સચરાચરમ્ ॥૧૩૬॥
ઇંદ્રિયાણિ મનો બુધિઃ સત્વં તેજો બલં ધૃતિઃ ।
વાસુદેવાત્મકાન્યાહુઃ ક્ષેત્રં ક્ષેત્રજ્ઞ એવ ચ ॥૧૩૭॥
સર્વાગમાનામાચારઃ પ્રથમં પરિકલ્પતે ।
આચારપ્રભવો ધર્મો ધર્મસ્ય પ્રભુરચ્યુતઃ ॥૧૩૮॥
ઋષયઃ પિતરો દેવા મહાભૂતાનિ ધાતવઃ ।
જંગમાજંગમં ચેદં જગન્નારાયણોદ્ભવમ્ ॥૧૩૯॥
યોગો જ્ઞાનં તથા સાંખ્યં વિદ્યાઃ શિલ્પાદિકર્મ ચ ।
વેદાઃ શાસ્ત્રાણિ વિજ્ઞાનમેતત્સર્વં જનાર્દનાત્ ॥૧૪૦॥
એકો વિષ્ણુર્મહદ્‌ભૂતં પૃથગ્ભૂતાન્યનેકશઃ ।
ત્રીલ્લોકાન્વ્યાપ્ય ભૂતાત્મા ભુંક્તે વિશ્વભુગવ્યયઃ ॥૧૪૧॥
ઇમં સ્તવં ભગવતો વિષ્ણોર્વ્યાસેન કીર્તિતમ્ ।
પઠેદ્ય ઇચ્છેત્પુરૂષઃ શ્રેયઃ પ્રાપ્તું સુખાનિ ચ ॥૧૪૨॥
વિશ્વેશ્વરમજં દેવં જગતઃ પ્રભવાપ્યયમ્ ।
ભજંતિ યે પુષ્કરાક્ષં ન તે યાંતિ પરાભવમ્ ॥૧૪૩॥

અર્જુન ઉવાચ.

પદ્મપત્રવિશાલાક્ષ પદ્મનાભ સુરોત્તમ ।
ભક્તાનામનુરક્તાનાં ત્રાતા ભવ જનાર્દન ॥૧૪૪॥

શ્રી ભગવાનુવાચ.

યો માં નામસહસ્રેણ સ્તોતુમિચ્છતિ પાંડવ ।
સોડહમેકેન શ્લોકેન સ્તુત એવ ન સંશયઃ ॥૧૪૫॥
નમોઽસ્ત્વનંતાય સહસ્રમૂર્તયે સહસ્રપાદાક્ષિશિરોરુબાહવે ।
સહસ્રનામ્ને પુરુષાય શાશ્વતે સહસ્રકોટીયુગધારિણે નમઃ ।૧૪૬।
નમઃ કમલનાભાય નમસ્તે જલશાયિને ।
નમસ્તે કેશવાનંત વાસુદેવ નમોઽસ્તુ તે ॥૧૪૭॥
વાસનાદ્વાસુદેવસ્ય વાસિતં ભુવનત્રયમ્ ।
સર્વભૂતનિવાસોડસિ વાસુદેવ નમોઽસ્તુ તે ॥૧૪૮॥
નમો બ્રાહ્મણ્યદેવાય ગોબ્રાહ્મણહિતાય ચ ।
જગદ્ધિતાય કૃષ્ણાય ગોવિંદાય નમો નમઃ ॥૧૪૯॥
આકાશાત્પતિતં તોયં યથા ગચ્છતિ સાગરમ્ ।
સર્વદેવનમસ્કારઃ કેશવં પ્રતિ ગચ્છતિ ॥૧૫૦॥
એષ નિષ્કંટકઃ પંથા યત્ર સંપૂજ્યતે હરિઃ ।
કુપથં તં વિજાનીયાદ્ગોવિંદરહિતાગમમ્ ॥૧૫૧॥
સર્વવેદેષુ યત્પુણ્યં સર્વતીર્થેષુ યત્ફલમ્ ।
તત્ફલં સમાવાપ્નોતિ સ્તુત્વા દેવં જનાર્દનમ્ ॥૧૫૨॥
યો નરઃ પઠતે નિત્યં ત્રિકાલં કેશવાલયે ।
દ્વિકાલમેકકાલં વા ક્રૂરં સર્વં વ્યપોહતિ ॥૧૫૩॥

દહ્યંતે રિપવસ્તસ્ય સૌમ્યાઃ સર્વે સદા ગ્રહાઃ ।
વિલીયંતે ચ પાપાનિ સ્તવે હ્યસ્મિન્પ્રકીર્તિ તે ॥ ૧૫૪ ॥

યેન ધ્યાતઃ શ્રુતો યેન યેનાયં પઠ્યતે સ્તવઃ ।
દત્તાનિ સર્વદાનાનિ સુરાઃ સર્વે સમાર્ચિતાઃ ॥ ૧૫૫ ॥

ઇહ લોક પરે વાપિ ન ભયં વિદ્યતે ક્વચિત્ ।
નામ્નાં સહસ્રં યોઽધીતે દ્વાદશ્યાં મમ સન્નિધૌ ॥ ૧૫૬ ॥

શનૈર્દહતિ પાપાનિ કલ્પકોટિશતાનિ ચ ।
અશ્વત્થસન્નિધૌ પાર્થ તુલસીસન્નિધૌ તથા ॥ ૧૫૭ ॥

પઠેન્નામસહસ્રં તુ ગવાં કોટિફલં લભેત્ ।
શિવાલયે પઠેન્નિત્યં તુલસીવનસંસ્થિતઃ ॥ ૧૫૮ ॥

નરો મુક્તિમવાપ્નોતિ ચક્રપાણેર્વચો યથા ।
બ્રહ્મહત્યાદિકં ઘોરં સર્વં પાપં વિનશ્યતિ ॥ ૧૫૯ ॥

ઇતિ શ્રી વિષ્ણુ સહસ્રનામ સંપૂર્ણ.

આવૃત્તી ૧લી] **૧૯૭૮.** **[નકલ ૧૫૦૦**

પ્રસિદ્ધ કરનારઃ—**શા. હરીલાલ છોટાલાલ મહેતા,**
કાલબાદેવી રસ્તો, કાવેલ, ઘર નંબર ૧૭, **મુંબઈ, ૨.**

છાપનારઃ—**શા. મગનલાલ જમજીવનદાસ,** [૧૩૫૫–૭૮.]
શ્રી 'સરસ્વતી છાપખાનું, ૩૫૬, નાગદેવી રસ્તો, **મુંબઈ, ૩.**